

A kódexet vörös tollrajzos iniciálék díszítik. Ezek, ismereteim szerint, egy férfiarccal díszített betűn kívül ornamentálisan – stilizált növényi motívumokkal és állatalakokkal - díszítettek. Az iniciálék karakteres elemei a következők: 1. a karéjos szegélyű félpalmetták, melyek elrendezése egy központi vonal két oldala mentén szimmetrikusan rendezett, 2. az íves levélhátnak köszönhetően plasztikus hatású, karéjos szélű félpalmetták, 3. kis, háromkaréjos levelek, 4. félpalmettákból formált rozetták, 5. kis négylábú állatok, 6. repülő madarak. 7. sárkány és állatfejek, olykor nyitott szájukból vagy csőrükből kibújó indával, 8. kettős gyűrűből formált szíjpántok. Az egyes elemeket gyakran belső rajz gazdagítja. A motívumok többsége a Karoling-kori könyvfestészet öröksége. Olyan motívumok ezek, amelyekre a 10-11. századi könyvművészet is támaszkodott. Az esztergomi készítésűnek tekintett kódex festője egy Karoling hagyományokra visszanyúló és az Ottó-korban is tekintélyes műhely hagyatékára épített. A motívumok alapján leginkább regensburgi műhely munkásságának-motívumkincsének az ismerete feltételezhető, de számításba vehető még Salzburg, Reichenau vagy valamely kisebb műhely is. Ezekben a műhelyekben a zágrábi kézirat motívumkincsét a 11. század első felében még sűrűn alkalmazták, a későbbiekben ritkán tűnt fel, Magyarországon 1100 körül ismerhették, vagy mintapéldányról másolták. A pontosítást a néhány állat nyakát legyezőszerűen körülvevő sörény megtalálása segítené. A kódex festője a tollarajz-technikát jól ismerő, biztos kezű mester volt. Néhány iniciálé helye üres maradt, ezek részbeni kitöltéséről 14. századi (dilettáns) kéz gondoskodott.

A kódexet 1983. szeptemberében láttam, de emlékeim már elhalványultak. A mostani összegzést néhány helyszíni rajzomra és néhány újabban látott felvételre alapoztam, nem a kódex egészére. A 2005-ös bécsi paleográfiai konferencián Veszprémy Lászlóval közösen tartott előadásunkban érintőlegesen foglalkoztunk a kódexszel.

László Veszprémy, Tünde Wehli: Das Verhältnis von Schrift und Bild in ungarischen Handschriften vor 1300. = Régionalisme et internationalisme: Problèmes de paléographie et de codicologie du Moyen Âge. Actes du XVe colloque du CIPL, Vienne, 13-17 septembre 2005. Éd. Otto Kresten, Franz Lackner. Wien, ÖAW, 2008, 95-112